

וְעָאלַת לְעוֹתָרָא, דְּבַהֲךָ עוֹתָרָא, שְׁלֹט עַל כָּל מַלְכֵי אַרְעָא.

כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ.
וְעָלָ זְהוּ, (שם י) אִין כְּסָף [לא] נְחָשֵׁב בִּימֵי שְׁלֹמָה. אֲלֵא הַכֹּל זָהֵב, שֶׁהַתְּרֻבָּה הַזֶּהֱב, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן כְּתוּב (איוב כח) וְעִפְרַת זָהֵב לוֹ, שֶׁהָרִי עֶפְרָא שְׁלֹמֶעֱלָה הָיָה מְסַתְּפֵל בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, וּבְהַסְתַּפְלוֹת שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וְתַקְפּוֹ, הָעֶפְרָא נִעְשֶׂה וּמִתְרַבֶּה הַזָּהֵב.

וְעָלָ דָּא (מלכים א' ו) אִין כְּסָף לֹא נְחָשֵׁב בִּימֵי שְׁלֹמָה. אֲלֵא כֹּלָא דְּהַב, דְּאִתְרַבֵּי דְּהַב, וּבְהַהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (איוב כח) וְעִפְרַת זָהֵב לוֹ, דְּהָא עֶפְרָא דְּלַעֲיֵלָא, הָוָה מְסַתְּפֵל בֵּיהּ שְׁמֵשׁא, וּבְאִסְתַּפְלוֹתָא דְּשְׁמֵשׁא וְתוֹקְפֵיהּ, עֶפְרָא עֲבִיד וְאִסְגֵי דְּהַב.

בֹּא רָאָה, מִן הַהָרִים שְׂכַח הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר שָׁם, עֶפְרָא הָאָרֶץ שְׂבִין הַהָרִים כְּלָם עוֹשִׂים זָהֵב, וְאֲלֵמְלֵא חֵיוֹת רַעוֹת שְׂרֻבוֹת שָׁם, לֹא הָיוּ אֲנָשִׁים עֲנִיִּים, מִשּׁוּם שֶׁתַּקְּףָהּ הַשֶּׁמֶשׁ מְרַבֶּה אֶת הַזָּהֵב. מִשּׁוּם כֶּף בִּימֵי שְׁלֹמָה אִין כְּסָף נְחָשֵׁב לְמֵאוֹמָה, שֶׁהָרִי תַקְּףָהּ הַשֶּׁמֶשׁ מְסַתְּפֵל בְּעֶפְרָא וּמְרַבֶּה אֶת הַזָּהֵב. וְעוֹד, שְׁאוֹתוֹ עֶפְרָא הוּא צַד הַדִּין. כְּשֶׁמְסַתְּפֵל בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, נוֹטֵל תַּקְּףָהּ וּמִתְרַבֶּה זָהֵב. כִּיּוֹן שֶׁהַסְתַּפֵּל שְׁלֹמָה בָּהּ, שְׂבַח וְהַכְרִיז וְאָמַר, (קהלת א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְרָא וְגו'.

הָא חֲזִי, מִטּוֹרֵי דְּנַהֲרֵי, דְּתוֹקְפָא דְּשְׁמֵשׁא תַמְזָן, עֶפְרָא (דף ו' ע"א) דְּאַרְעָא בִּינֵי טּוֹרֵי, כְּלָהוּ עֲבָדֵי דְּהַב, וְאֲלֵמְלֵא חֵיוֹן בִּישִׁין דְּרַבִּיאוֹ תַמְזָן, בְּנֵי נִשְׂא לֹא הָווּ מְסַפְגֵי, בְּגִין דְּתוֹקְפָא דְּשְׁמֵשׁא אִסְגֵי דְּהַב.

וְעָלָ זְהוּ שְׁלֹמָה לֹא הִצְטַרֵף לְנַגֵן כְּמוֹ דָּוִד, אֲלֵא שִׁירָה שְׁהִיא אַהֲבָה שֶׁל עֶשֶׂר, שְׁהִיא אוֹר וְאַהֲבָה שְׁכָל הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הָעוֹלָם הָיוּ בָּהּ, הַשְּׂבַח שֶׁל הַגְּבִירָה כְּשִׁיּוֹשֶׁבֶת בַּכֶּסֶף כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ הוּא אָמַר.

בְּגִין כֶּף, בִּיּוֹמוֹי דְּשְׁלֹמָה, אִין כְּסָף נְחָשֵׁב לְמֵאוֹמָה, דְּהָא תַקִּיפָא דְּשְׁמֵשׁא אִסְתַּפֵּל בְּעֶפְרָא, וְאִסְגֵי לִיהּ דְּהַב. וְעוֹד דְּהָהוּא עֶפְרָא, סְטָרָא דְּדִינָא אִיהוּ. כִּד אִסְתַּפֵּל בֵּיהּ שְׁמֵשׁא, נָטַל תַּקְּפָא וְאִתְרַבֵּי דְּהַבָּא. כִּיּוֹן דְּאִסְתַּפֵּל שְׁלֹמָה בָּהּ, שְׂבַח וְאִכְרִיז וְאָמַר, (קהלת א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְרָא וְגו'. וְעָלָ דָּא שְׁלֹמָה לֹא אִצְטַרֵף לְנַגֵן כְּדוֹד, אֲלֵא שִׁירָתָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי דְּעוֹתָרָא, דְּהוּא נַהֲרֵי וְרַחֲמֵי דְּכָל תְּשׁוּבָתָן דְּעֵלְמָא בֵּיהּ הָווּ, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא כִּד יִתְבָּא בְּכַרְסֵיִיא לְקַבְלֵיהּ דְּמֵלְכָא קְאָמַר.

כְּתוּב (מלכים א' י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כְּאֲבָנִים, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הָיָה זָהֵב, וְהָעֶפְרָא נִקְשֵׁר בְּשֵׁמֶל בְּצַד הָאֲהֲבָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ב) שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְהַשֶּׁמֶשׁ נִדְבֵק עִמָּה וְלֹא זָז מִמֶּנָּה.

כְּתִיב, (מלכים א' י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כְּאֲבָנִים, בְּגִין דְּכֹלָא הָוָה דְּהַב, וְעֶפְרָא אִתְקַשֵׁר בְּשֵׁמֶלָא, בְּסְטָרָא דְּרַחֲמֵי. כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְשְׁמֵשׁא אִתְדַבֵּק בְּהַדָּה, וְלֹא אִתְעִדֵי מִינָהּ.

שְׁרַמָּה טְעָה בְּזָה, שֶׁהָרִי רָאָה שֶׁהַלְבָּנָה קָרְבָה לְשֶׁמֶשׁ, וְהִזְמִין מְחַבְּקָתָהּ, וְהַשֶּׁמֶשׁ אִתְחַת הָרָאשׁ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּקַרְבָּה זָה לְזוֹ, אָמַר, הָרִי

שְׁרַמָּה טְעָה בְּהָאֵי, דְּהָא חֲמָא דְּאִתְקַרֵּיב סִיְהָרָא בְּשְׁמֵשׁא, וְיִמִּינָא מְחַבְּקָא, וְשְׁמָאלָא תַחַת רִישָׁא, כִּיּוֹן